

SOSIOEKONOMISEN ASEMAN VAIKUTUS SOITINVALINTAAN

Alexi Rytönen
Kandidaatintutkielma
Musiikkikasvatus
Musiikin, taiteen ja kulttuurin
tutkimuksen laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Tekijä Aleksi Rytönen	
Työn nimi Sosioekonomisen aseman vaikutus soitinvalintaan	
Oppiaine Musiikkikasvatus	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Kevät 2023	Sivumäärä 23
Tiivistelmä <p>Tutkielmassa tarkasteltiin kuinka sosioekonominen asema vaikuttaa soitinvalintaan. Soitinvalinta on laajasti tutkittu tutkimusalue, mutta sosioekonominen asema ei esiinny näissä tutkimuksissa päänäkökulmana. Sosioekonominen asema voi toimia harrastustoimintaa rajoittavana tekijänä ja sen myötä musiikkiharrastuksessa soitinvalintaa rajoittavana tekijänä. Tämän tutkielman tavoite onkin laajentaa yleistä käsitystä soitinvalintaan liittyvistä tekijöistä.</p> <p>Aihetta lähestyttiin kirjallisuuskatsauksen kautta, eli tutkielma koostuu aiemmasta tutkimustiedosta sekä kirjallisuudesta ja ei sisällä itse hankittua tutkimusaineistoa. Kirjallisuutta etsittäessä keskeisiä aihepiirejä oli soitinvalinta, musiikkiharrastus, sosioekonominen asema ja vanhemman rooli kasvatuksessa. Tutkimukset soitinvalinnasta olivat kuitenkin selkeästi laajimmassa käsittelyssä.</p> <p>Soitinvalintaan vaikuttavat tekijät tulivat entuudestaan olemassa olevan kirjallisuuden myötä esille. Soitinvalintaan vaikuttavat tekijät voidaan jakaa sosiaalisiin, henkilökohtaisiin sekä soitinkohtaisiin tekijöihin. Myös vanhempien rooli soitinvalinnassa sekä laajemmin musiikillisessa kehityksessä on laajasti esillä. Sosioekonominen asema ja musiikkiharrastus kulkevat tutkielman mukana merkittävänä tekijöinä.</p> <p>Tutkielman pohjalta on vaikea tehdä lopullisia päätelmiä sosioekonomisen aseman vaikutuksesta soitinvalintaan. Tutkielmassa ilmenee sosioekonominen aseman vaikutus harrastustoimintaan ja tutkielmassa esitellyistä soitinvalintaan vaikuttavista tekijöistä yksi on esimerkiksi soittimen kustannukset. Näinollen sosioekonomisen asemalla on siis vaikutusta soitinvalintaan. Aihe tarvitsee kuitenkin kipeästi jatkotutkimusta, jotta sosioekonomisen aseman vaikutuksesta soitinvalintaan on mahdollista tehdä tarkempia johtopäätöksiä.</p>	
Asiasanat Sosioekonominen asema, Soitinvalinta, Musiikkiharrastus, Soittaminen, Vanhemmat, Perhe	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY	7
	2.1 Sosioekonominen asema	7
	2.2 Soittaminen musiikkiharrastuksena	8
3	SOITINVALINNAN MERKITYS	11
4	TUEN TÄRKEYS MUSIIKILLISESSA KEHITYKSESSÄ	14
5	SOITINVALINTA SOSIOEKONOMISESTA NÄKÖKULMASTA.....	16
6	POHDINTA.....	18
	LÄHTEET.....	21

1 JOHDANTO

Musiikkiharrastus on todella hyvä valinta lapsen kehitykselle. Musiikin monet todistetut hyödyt tarjoavat lapselle monipuolisen kasvualustan (esim. Rickard & McFerran, 2012). Into musiikin harrastamiseen löytyy kenelläkin eri asioista. Niitä voivat olla esimerkiksi itsensä ilmaiseminen, oman pitkäjänteisen kehityskaaren näkeminen, soittamisen ja oppimisen ilo sekä yhdessä soittamisen tuoma yhteisöllisyys. Lisäksi yksi suuresti harrastukseen vaikuttava tekijä on soitinvalinta. Soitinvalikoima on todella laaja ja soitinvalinta onkin tärkeä osa musiikkiharrastuksen aloittamista, koska oikea soitin ruokkii soittamisen intoa.

Soittimen valitseminen ei kuitenkaan ole välttämättä yksinkertaista, koska siihen sisältyy itsessään useita valintaan vaikuttavia tekijöitä. Soittimiin yhdistetään stereotypioita, jotka liittyvät esimerkiksi soittajan sukupuoleen (esim. Abeles & Porter, 1978). Nämä stereotypit saattavat vaikuttaa soittajan halukkuuteen soittaa tiettyä soitinta jopa alitajuntaisesti. Tällaisessa tapauksessa mahdollinen niin sanottu ”oikea” soitin saattaa karsiutua vaihtoehtoista pois.

Soitinvalintaan vaikuttaa suuresti myös vanhempien sosioekonominen asema. Soittimen hankinnasta tulee kustannuksia, joiden määrä riippuu soittimesta, joten soittimen hinta ja sen vaatima ylläpito voi rajata joitain soittimia pois. Lisäksi sosioekonominen asema vaikuttaa soitinvalintaan myös lapsen elinympäristön kannalta. Soittimen erilaiset ominaisuudet, kuten sen koko ja äänentaso, voivat myös olla rajaavia tekijöitä.

Sosioekonomisen aseman vaikutuksesta lapsen harrastustoimintaan on tehty aiempaa tutkimusta. Palomäki ym. (2016) yhdistävät sosioekonomisen aseman liikuntaharrastukseen tai fyysiseen aktiivisuuteen. Sosioekonomisen aseman, musiikkiharrastuksen ja psyykkisen hyvinvoinnin yhteyksiä on puolestaan tutkinut Vitikka-Koponen (2016) pro gradu -tutkielmassaan. Vitikka-Koposen (2016) tutkimusta lukuun ottamatta musiikkiharrastuksen ja sosioekonomisen aseman välistä yhteyttä on tutkittu todella vähän.

Soitinvalinta on ollut tutkimuskohteena suosituimpi, siitä on tehty vuosien varrella useita tutkimuksia. Soitinvalintaan liittyvät tutkimukset ovat käsitelleet aihetta sukupuolistereotyyppien kautta (Abeles & Porter, 1978; Delzell & Leppla, 1992; Conway, 2000). Soitinvalintaa on tutkittu myös Suomessa usean pro gradu -tutkielman kautta (Raatikainen, 2014; Tuunanen, 2015; Pitkänen, 2022). Sosioekonominen asema nousee esiin useammassa soitinvalintaan liittyvässä tutkimuksessa, mutta se ei kuitenkaan toimi päänäkökulmana kyseisille tutkimuksille. Aihetta olisi syytä tutkia enemmän, koska soitinvalinta on tärkeä päätös musiikkiharrastuksen alkuvaiheessa ja sillä voi olla suuret vaikutukset musiikkiharrastukseen.

YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen (1989) artikla 31:n mukaan jokaisella lapsella on oikeus osallistua kaikkeen kulttuuri- ja taide-elämään sekä sopivien ja yhtäläisten mahdollisuuksien tarjoamiin kulttuuri-, taide-, virkistys- ja vapaa-ajan toimintoihin. Jokaisella lapsella on siis oikeus harrastaa soittamista, jos lapsi niin toivoo. Musiikkiharrastuksen kustannusten takia tämä tasa-arvoinen oikeus ei toteudu kaikille lapsille, vaikka Suomen musiikkioppilaitosten liiton (SML) verkkosivuilla 2.3.2023 julkaistu kannanotto sisältää väitteen, että oppilasmaksujen huojennusten ja jopa täysien maksuvapautusten myötä taloudelliset syyt eivät enää estäisi pääsyä musiikkiharrastuksen pariin (SML, 2023a).

Soitinvalinta kiinnostaa minua ilmiönä myös henkilökohtaisesti, koska oma soitinvalintahistoriani on herättänyt minussa myöhäisemmässä iässä mielenkiintoa. Minun ensimmäinen soittimeni, jonka kanssa aloitin soittotunnit, oli viulu. Viulu assosioidaan soitinvalintaan liittyvissä tutkimuksissa (esim. Abeles, 1978) yleisesti feminiiniseksi soittimeksi. Soitinvalintaani voi siis pitää tutkimusten valossa sukupuolelleni hieman epätyypillisenä valintana. En osaa sanoa tarkkaa syytä, miksi valitsin viulun soittimekseni, mutta kahdella minun läheisellä kaverillani, jotka olivat aloittaneet viulunsoiton vuotta aiemmin, oli varmasti jotain vaikutusta valintaani. Olin myös onnekkaassa asemassa perhetaustani puolesta, sillä vanhempani tukivat soitinvalintaani täysin ja he antoivat minun valita viulun soittimekseni. Oma kiinnostukseni soitinvalintaan ilmiönä onkin kasvanut viime vuosina ja se on herättänyt minussa paljon ajatuksia, kuten minkä soittimen olisin saattanut valita, jos kaverini eivät olisi soittaneet viulua tai jos vanhempani eivät olisi hyväksyneet viulua soittimekseni.

Etsin tässä kandidaatintutkielmassa yhteyksiä vanhempien sosioekonomisen aseman ja lapsen soitinvalinnan välillä. Sosioekonomisen aseman vaikutusta harrastustoimintaan on tutkittu aikaisemmin, joten kartoitan tätä aihetta musiikkiharrastuksen näkökulmasta ja keskityn aiheessa tarkemmin soitinvalintaprosessiin. Etsin vastauksia kysymykseen 'Kuinka perheen sosioekonominen asema vaikuttaa lapsen musiikkiharrastukseen ja soitinvalintaan?' Tutkielma tulee olemaan kirjallisuuskatsaus aiemmin tehdyistä tutkimuksista ja tulen niiden pohjalta tekemään päätelmäni sosioekonomisen aseman vaikutuksesta soitinvalintaan.

2 KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

2.1 Sosioekonominen asema

Sosioekonomisella asemalla voidaan tarkoittaa perheen tulojen, omaisuuden ja asumistason lokeroimista tiettyihin ryhmiin. Sosioekonomisella asemalla on monia määritelmiä ja se pitää sisällään myös vanhempien koulutustason ja ammatin. Tällä hetkellä voimassa oleva Suomen virallisen tilaston (SVT) määrittelemä sosioekonomisen aseman luokitus on vuodelta 1989. Tämän sosioekonomisen aseman luokituksen tarkoitus on ollut muodostaa sosioekonomisia ryhmiä, joiden jäsenet elävät yhteiskunnan rakenteellis-toiminnallisissa osajärjestelmissä mahdollisimman samantapaisissa asemissa. Tähän luokitukseen otetaan huomioon henkilön elämänvaihe (ammattissa toimiva, opiskelija, eläkeläinen jne.) sekä ammatti ja ammattiasema. Luokitusta täydennetään ammatin ja työn luonnetta kuvaavilla jaoilla (toimihenkilö- ja työntekijäjako). (SVT, 1989.)

Vanhempien sosioekonomisen aseman vaikutusta lapsen harrastusmahdollisuuksiin on tutkittu liikuntaharrastuksen näkökulmasta. Palomäki ym. (2016) tutkivat nuorten fyysistä aktiivisuutta ja urheiluseuraharrastamista heidän vanhempiensa tottumusten ja elintasonsa kautta. Palomäen ym. (2016) tutkimuksessa selvisi, että nuoret osallistuivat urheiluseuratoimintaan yleisemmin sekä olivat fyysisesti aktiivisempia tapauksissa, joissa perheen tulot olivat suuremmat tai heidän vanhempansa olivat korkeakoulutettuja. Ero urheiluseurassa harrastavien nuorten välillä oli 30 prosenttiyksikön verran alimman ja ylimmän tuloluokan perheiden välillä. (Palomäki ym., 2016, s. 96.)

Vitikka-Koponen (2019) tutki pro gradu -tutkielmassaan sosioekonomisen aseman, musiikkiharrastuksen ja psyykkisen hyvinvoinnin yhteyttä käyttäen Lapsesta aikuiseksi -pitkittäistutkimuksen aineistoa. Tutkimuksesta ilmeni, että ammattiasema, koulutustaso tai tulot eivät olleet tilastollisesti merkittävästi yhteydessä musiikin harrastamiseen tai

harrastamattomuuteen. Musiikkiharrastus määriteltiin tutkimuksessa säännölliseksi musiikki-instrumentin soittoharrastukseksi tai kuorossa tai yhtyeessä laulamiseksi. Tutkimuksen heikkoutena onkin musiikkiharrastuksen määritelmän epätarkkuus, minkä Vitikka-Koponen toteaa myös itse. (Vitikka-Koponen, 2019, s. 26–28.)

Grolnick, Benjet, Kurowski ja Apostoleris (1997) ovat tutkineet vanhempien osallisuutta (engl. parental involvement) lapsen oppimisessa. Grolnick ym. (1997) raportoivat korkeamman sosioekonomisen aseman olevan yhteydessä laajempaan vanhempien osallisuuteen lapsen opinnoissa (Grolnick ym., 1997, s. 544). Mehr (2014, 85) raportoi tutkimuksessaan ennakkoletuksista vanhempien tulojen vaikutuksesta vanhempien ja lasten väliseen leikkiin, mutta toteaa, että hänen tutkimuksensa ei anna tarpeeksi näyttöä tämän paikkansa pitävyydelle.

2.2 Soittaminen musiikkiharrastuksena

Musiikin sanotaan olevan universaali kieli ja sitä harrastetaan ympäri maailmaa. Musiikkiharrastus on yksi lapsen monista harrastusvaihtoehdoista ja sitä voi harrastaa tänä päivänä monella eri tavalla. Paikkakunnasta riippuen soitto-tunteja tarjoaa musiikkiopistot sekä kansalaisopistot, mutta tämän lisäksi nykyään internetin yleistymisen myötä on mahdollista opetella soittamaan videomuotoisten oppimateriaalien kautta itsenäisesti. Opetusvideoiden avulla musiikkiharrastuksen saatavuus on laajempi, mutta siinä menettää soitto-tunneilla opettajalta saadun palautteen. Rajaan musiikkiharrastuksen tässä työssä musiikkiopistossa opiskelemiseen.

Musiikkiopistoihin haettaessa oppilaan täytyy valita itselleen soitin, jonka kanssa hän vaeltaa tulevaa musiikkipolkua. Musiikkiopistoilla on kevätlukukauden lopulla avoimien ovien -päiviä, joiden tarkoituksena on esitellä musiikkiopistojen toimintaa. Avoimien ovien -päiviin sisältyy myös Soitinpoluksi nimetty osio, jossa lapset pääsevät kokeilemaan musiikkiopistossa tarjolla olevia soittimia. Tällä pyritäänkin tuomaan esille mahdollisimman monipuolisesti soitinvalikoimaa, jotta lapset saavat laajemman käsityksen laajasta soitinvalikoimasta sekä saavat ensituntuman mahdollisesti kiinnostavasta soittimesta.

Musiikkiopistossa musiikkiharrastuksen opiskelun voi jakaa yleiseen sekä laajaan oppimäärään. Taiteen perusopetussuunnitelman (2017) mukaan oppimäärien selkein ero on

opintojen laajuus. Laajan oppimäärän kokonaistuntimäärä on laskennallisesti 1300 tuntia ja yleinen oppimäärä 500 tuntia. Laaja oppimäärä siis tarjoaa oppilaille mahdollisuuden syventää musiikillisia taitojaan yleistä oppimäärää monipuolisemmin ja pitkäjänteisemmin. Musiikkiharrastukseen liittyy musiikkiopistoissa monenlaista oppimista. Oman soittimen soittotaitojen kehittämisen lisäksi musiikkiopiston opintoihin kuuluu yhteismusisointia, kuten orkesterissa soittaminen, ja musiikin hahmottamisen opintoja, kuten musiikin teoriaa ja musiikin historiaa.

Tilastokeskuksen vuonna 2017 tehdyn vapaa-ajan osallistumisen tutkimuksessa selvisi, että soittamista harrastetaan yhä käytännössä saman verran kuin 20 vuotta sitten. Tilastokeskuksen tuloksissa ilmenee myös, kuinka soittaminen on edelleen enemmän lasten ja nuorten harrastus tilastojen valossa. Vuonna 2017 noin 30 prosenttia 10–14-vuotiaista lapsista harrastivat soittamista, kun taas 15–24-vuotiailla sekä 25–44-vuotiailla soittoharrastuksen määrä väheni noin 20 prosenttiin. (SVT, 2017.)

Edellä mainitun tutkimuksen valossa voi siis sanoa, että musiikkiharrastus on suositumpaa lasten keskuudessa kuin nuorten tai aikuisten. Musiikkiharrastus ei vaadi ensimmäisinä vuosina mahdottomia harjoittelumääriä, mutta soittajan kasvaessa ja taitojen karttuessa harjoittelusta tulee myös vaativampaa ja itsenäisen harjoittelun tärkeys korostuu.

Kosonen (1996) käsittelee soittamisen motivaatiota laajasti lisensointityössään ja toteaaakin soittamisen edellyttävän opettelua, toistamista sekä pitkäjänteisyyttä (Kosonen, 1996, s. 2). Jotta pitkäjänteinen harjoittelu on mahdollista, täytyy lapsen elinympäristön olla sen mukainen, että lapsella on mahdollisuus harjoitella ja kehittyä. Kosonen (1996) kertoo harjoitteluolosuhteiden vaikuttavan harjoittelumotivaatioon, kun taas Berger & Cooper (2003) toteavat vanhempien kuvailevien ja kannustavien kommenttien tukevan lapsen musiikillista toimintaa (Kosonen, 1996, s. 50; Berger & Cooper, 2003, s. 162). Avaan vanhempien ja elinympäristön roolia tarkemmin myöhemmin neljännessä luvussa 'Tuen tärkeys musiikillisessa kehityksessä'.

Musiikkiopistossa opiskelemiseen kuuluu erilaisia kustannuksia. Niitä ovat lukukausimaksut, soittimien osto tai vuokraus ja muita kuluja, kuten oppikirjoja, nuotteja tai erilaisia soittimen huoltotarvikkeita. Lapset ja nuoret tarvitsevat soittoharrastuksen aloittamiseksi siis

vanhemmiltaan rahallista tukea ja joillekin vanhemmille nämä kustannukset voivat olla liikaa. Tutkija Mari Tervaniemi toteaa Bäckgrenin kirjoittamassa artikkelissa, että musiikkia harrastavat lapset ja nuoret tulevat yleisesti sosioekonomisesti hyvistä lähtökohdista (Bäckgren, 2023).

Tapaukset, joissa taloudelliset syyt tulisivat musiikkiharrastuksen esteeksi, on pyritty ratkaisemaan musiikkiopistojen tarjoamalla vapaaoppilaspaikoilla sekä sisaralennuksilla. Vapaaoppilaspaikalla musiikkiopiston lukukausimaksu hoidetaan vanhempien puolesta. Oppilaitokset käsittelevät vapaaoppilaspaikkahakemukset tapauskohtaisesti taloudellisten ja sosiaalisten perusteiden pohjalta. Suomen musiikkioppilaitosten liiton (SML) 2023 vuoden jäsenkyselystä ilmeni, että kyselyyn vastanneista 71 jäsenoppilaitoksesta 51 oppilaitosta (n. 70% vastanneista) tarjosi vapaaoppilaspaikkoja ja 58 oppilaitosta (n. 82% vastanneista) tarjosi sisaralennusta (SML, 2023b). Suurin osa musiikkioppilaitoksista tarjoaa siis joko vapaaoppilaspaikkoja ja/tai sisaralennuksia, mutta kuten edellä mainitut tulokset todistavat, on edelleen olemassa alueita, joissa näitä maksuhojennuksia ei ole tarjolla.

Musiikkiharrastus aloitetaan harvoin sillä tähtäimellä, että siitä muodostuisi lapsen tuleva ammatti. Pidemmälle edennyt harrastus johtaa monesti vaativampiin ja enemmän aikaa vaativiin asioihin, joiden myötä tarvittava harjoittelumäärä kasvaa ja soittamiseen täytyy löytyä sisäistä motivaatiota. Sopiva soitin voi toimia motivaation lähteen, mutta väärä soitin voi vahingoittaa musiikkiharrastuksen jatkuvuutta.

3 SOITINVALINNAN MERKITYS

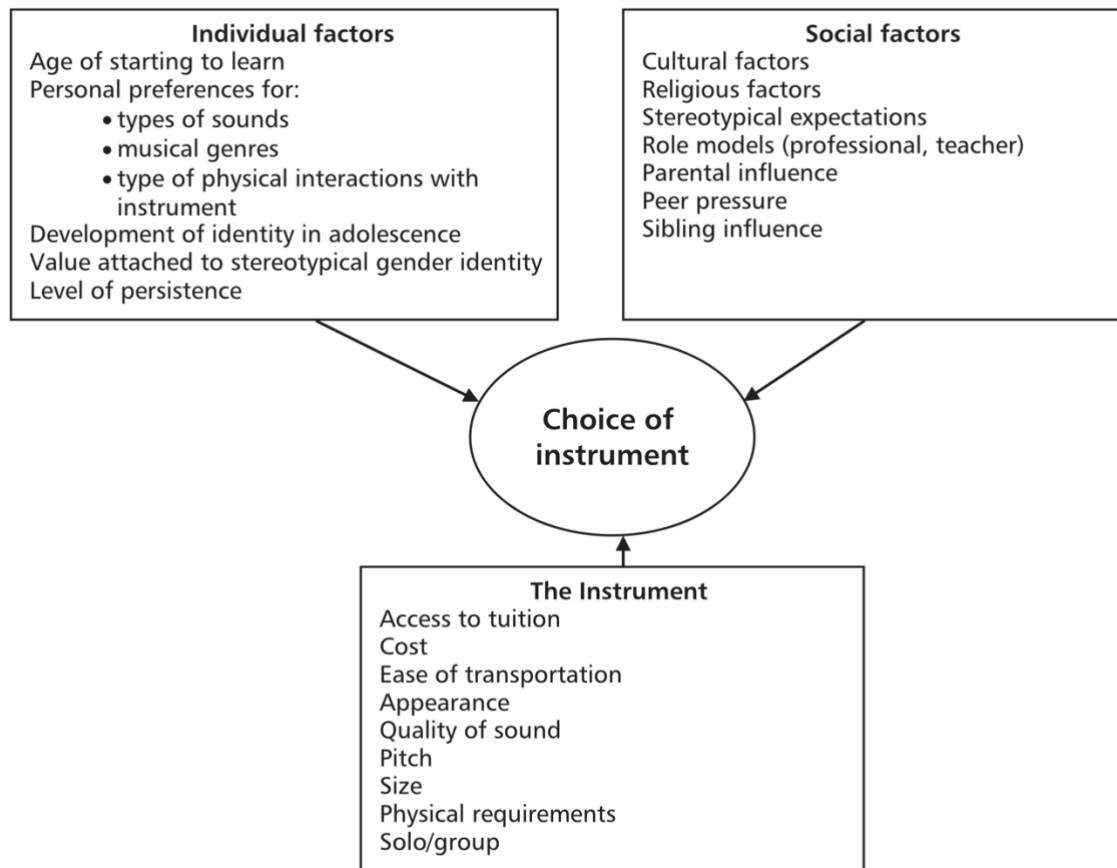
Soittimen valitseminen ei välttämättä ole yksiselitteinen asia, sillä soitinvalintaan vaikuttaa monta tekijää. Soitinvalinta onkin ollut tutkimusten kohteena jo 1970-luvun loppupuolelta alkaen. Tutkimuksia on tehty soittimeen liittyvistä sukupuolistereotypioista (Abeles & Porter, 1978; Delzell & Leppla, 1992; Tuunanen 2015), luonteen vaikutuksesta soitinvalintaan (Pitkänen, 2022) sekä soitinvalinnasta yleisenä ilmiönä (Fortney ym., 1993; Hallam ym., 2008).

Tutkimuksia soitinvalinnasta on tehty tasaisin väliajoin alkaen Abeles & Porterin (1978) tekemästä tutkimuksesta soittimiin liittyvistä sukupuolistereotypioista. Delzell & Leppla (1992) suorittivat vastaavan tutkimuksen 14 vuotta myöhemmin. Abeles (2009) tutki, ovatko soittimiin liitetyt sukupuolittuneet miellelyhtymät pysyneet samoina, verraten tutkimusta aiemmin mainitsemini kahteen tutkimukseen (Abeles & Porter, 1978; Delzell & Leppla, 1992). Abeles (2009) raportoi, että soittimien jaottelussa ei ollut suurta eroa tutkimusten välillä (Abeles, 2009, s. 135). Tämä on mielenkiintoinen havainto ottaen huomioon, että tutkimukset on suoritettu noin parinkymmenen vuoden välein ja silti soittimien sukupuolittuneisuudessa ei ole havaittu suuria eroja.

Suomessa soitinvalintaa ovat tutkineet Raatikainen (2014), Tuunanen (2017) ja Pitkänen (2022) pro gradu -tutkielmissaan. Soitinvalinta on siis Suomessa tutkimusalueena vielä suhteellisen uusi. Raatikainen (2014) tutki syitä, joiden perusteella puhallinsoittajat olivat päätyneet soittamaan pääsoitintaan. Tuunanen (2015) tutkielma käsitteli sukupuolelleen epätyypillisiä soitinvalintoja tehneitä soittajia ja heidän kokemuksiaan soittimensa mahdollisesta sukupuolittuneisuudesta. Pitkänen (2022) tutki soittajan luonteen vaikutusta soitinvalintaan.

Hallam, Rogers & Creech (2008) jakoivat soitinvalintaan vaikuttavat tekijät kolmeen luokkaan (Kuvio 1): sosiaalisiin, henkilökohtaisiin ja soitinkohtaisiin. Sosiaalisia tekijöitä ovat

esimerkiksi vanhemmat, muut esikuvat tai stereotyyppiset oletukset soittimista. Henkilökohtaisia tekijöitä voi olla soittoharrastuksen aloitusikä tai esimerkiksi identiteetin kehittyminen. Soitinkohtaisia tekijöitä ovat muun muassa soittimen ääni, hinta, koko tai ulkonäkö. (Hallam ym., 2008, s. 14–15).

Kuvio 1 Soitinvalintaan vaikuttavat tekijät (alkup. Factors affecting instrument choice) (Hallam ym., 2008, s. 15)

Soitin sisältää siis itsessään jo monia soitinvalintaan vaikuttavia yksityiskohtia ja soitin voi myös toimia ulkoisena motivaationa soittoharrastuksen tukena. Kosonen (1996) mainitsee soittimen kvaliteetin yhdeksi harjoittelumotivaatioon vaikuttavaksi tekijäksi (Kosonen, 1996, s. 50). Tämän vuoksi soittoharrastuksen alussa tehty väärä soitinvalinta voi vaikuttaa musiikkiharrastuksen aikaiseen loppuun.

Soittimesta lähtevä ääni on yksi suurin soittimen kiinnostavuuteen vaikuttava soittimen ominaisuus. Fortney, Boyle & DeCarbo (1993) tutkivat soitinvalinnan syitä kuudes-, seitsemäs-, kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisilla. Tutkimuksessa selvisi, että 51 % tutkimukseen osallistuneista nuorista piti soittimen ääntä tärkeimpänä tekijänä soitinta

valittaessa. (Fortney ym., 1993, s. 30–34.) Delzell & Leppla (1992) tarkensivat raportissaan soittimesta lähtevän äänen laadun (engl. quality of sound) olevan yksi tärkeimmistä soittimen kiinnostavuuteen vaikuttavista syistä (Delzell & Leppla, 1992, s. 102). Myös Wiedefeld (2012) toteaa artikkelissaan oppilaiden valinnoista ilmenneen, että soittimen ääni oli yleisin syy soittimen valitsemiselle (Wiedefeld, 2012, s. 74).

Soittimesta lähtevän äänen vaikutus soitinvalintaan ilmeni myös Salmisen (2022) väitöskirjassa, jossa hän tutki musiikkiharrastuksen vaikutusta lasten ja nuorten osallisuuteen. Tutkimuksessa toteutetuissa haastatteluissa ilmeni, että eräs haastateltava oli ihastunut alttoviulun ääneen, jonka myötä hän oli valinnut kyseisen soittimen ja onkin erittäin motivoitunut harjoittelemaan. (Salminen, 2022).

Kiinnostus soittimiin voi nousta sosiaalisten tekijöiden, kuten vanhempien, opettajien, julkisuuden henkilöiden tai muiden roolimallien kautta. Monelle ensimmäinen kiinnostava soitin voi löytyä bändisoittimista (sähkökitara, sähköbasso, kosketinsoittimet/piano ja rumpusetti). Nämä soittimet tulevat usein vastaan populaarimusiikissa ja Hallam (2002) mainitseekin kuuluisan esiintyjän soiton kuulemisen tai näkemisen voivan toimivan inspiraationa soittamaan tiettyä soitinta (Hallam, 2002, s. 233). Kosonen (2001, 106) raportoikin pianonsoittoa harrastavien kokemuksista kertovassa väitöskirjassaan sisarusten toimivan merkittävänä soittamisen mallina.

Sosiaaliset tekijät voivat myös vaikuttaa soitinvalintaan halulla erottua joukosta soitinvalinnan avulla. Halu soittaa esimerkiksi sukupuolelleen epätyypillistä soitinta erottuakseen joukosta (Conway, 2000) tai erottua perheen sisaruksesta soittamalla erilaista soitinta (Conway, 2000; Hallam, 2008) on raportoitu soitinvalintaan vaikuttaviksi tekijöiksi. Oksanen (2007) toteaa tutkimuksessaan tehdyn haastattelun tuloksissa, että musiikkiharrastus toimi nuorille tärkeänä itseilmaisun välineenä (Oksanen, 2007, s. 74).

4 TUEN TÄRKEYS MUSIIKILLISESSA KEHITYKSESSÄ

Musiikillisen kehityksen vaatima tuki voi olla saatavilla useammasta paikasta. Yksi tärkeämmistä tuen lähteistä tulee kotoa vanhemmilta. Koulussa tukea voi saada musiikinopettajalta ja vapaa-ajalla sitä voi tarjota soitonopettaja. Kosonen (1996) toteaaakin, että vanhempien ohella yksi tärkeä henkilö oppilaan musiikillisen minäkäsityksen muodostumisessa on opettaja (Kosonen, 1996, s. 40). Opettajan tärkeys tulee esiin myös Pitkäsen (2022) tutkimuksessa. Pitkänen (2022) toteaa musiikinopettajan vaikutuksen näkyvän laajimmin laulajissa ja että opettajien mielipiteet ja kannustus voivat vaikuttaa laulajaksi pyrkiviin nuoriin suuresti. (Pitkänen, 2022, s. 21).

Varhaisen soitonopiskelun aloittamisessa vanhempien rooli lapsen harjoittelussa on tärkeää. Lapsen täytyy kuitenkin löytää musiikin tekemisen ilo leikin kautta, jotta soittamiseen muodostuu hänelle sisäistä motivaatiota. Lapsen saadessa enemmän tyydytystä vanhempien positiivisista reaktioista kuin itse soittamisesta ja oppimisesta, on pitkäkestoisen, positiivisen soittamisen motivaation kehittyminen epätodennäköistä. (Kosonen, 1996, s. 51). Tätä tukee myös Hallamin (2002) väite aikaisten miellyttävien musiikillisten kokemusten mahdollistamisen vaikutuksella kehittää lapselle syvempää motivaatiota musiikkia kohtaan (Hallam, 2002, s. 234). Delzell & Leppla (1992) mainitsivat soiton hauskuuden tai helppouden yhdeksi oppilaiden vastauksissa ilmenneeksi soitinvalintaan vaikuttavaksi tekijäksi (Delzell & Leppla, 1992, s. 102).

Vanhempien musiikillista toimintaa kotiympäristössä on tutkittu laajasti (esim. Kosonen, 1996; Custodero & Johnson-Green, 2003; de Vries, 2009). de Vries (2009) tutki vanhempien musiikillista toimintaa kotona alle 5-vuotiaiden lasten kanssa. Tutkimuksessa selvisi, että vanhemmat arvostavat musiikkia ja ymmärtävät sen tärkeyden kotiympäristössä, mutta monet tekijät rajoittavat vanhempien kotona tapahtuvaa musiikillista toimintaa. Yksi tutkimuksessa selvinnyt kotona tapahtuvan musiikillisen toiminnan rajoittava tekijä oli vanhempien omien musiikillisten taitojen puutteen aiheuttama epävarmuus sekä oletus, että koulussa tapahtuva musiikinopetus on riittävä lapsen musiikilliselle kehitykselle (de Vries, 2009, s. 402).

Mehr (2014) tutki vanhempien lapsuudessa tapahtuneiden musiikillisten kokemusten vaikutusta heidän oman vanhemmuuden musiikilliseen toimintaan lastensa kanssa. Tutkimus antoi näyttöä siitä, että laulun vastaanottaminen lapsena omalta vanhemmalta on yhteydessä siihen, että tulet laulamaan myös omalle lapsellesi. (Mehr, 2014, s. 83). Perheen musiikillisen taustan rooli lapsen musiikkiharrastuksessa ilmenee myös Kososen (2001, 108) väitöskirjassa. Zdzinski (2013) tutki musiikillista kotiympäristöä luomallaan PI-HEM-skaalalla (PI-HEM = Parental Involvement-Home Environment in Music). Zdzinski (2013) raportoi vanhempien musiikillinen taustan, joko aiemman musiikillisen toiminnan tai omistuksesta löytyvien soittimien kautta, olevan yhteydessä lapsen osallisuuteen musiikin parissa. (Zdzinski, 2013, s. 83). Näiden tutkimusten valossa voi siis todeta, että musiikillisella elinympäristöllä on vaikutusta lasten tulevaan musiikilliseen toimintaan.

Custodero & Johnson-Green (2003) käsittelevät artikkelissaan vanhempien ja pienten lasten välistä musiikillista kokemusta sekä musiikillista vanhemmuutta (engl. musical parenting). He kertoivat Sosniakin (1985) tekemästä tutkimuksesta ammattipianisteista ja Howe & Slobodan (1991) tutkimuksesta musiikkipainotteisessa koulussa opiskelevista 10–18-vuotiaista lapsista. Sosniakin (1985) tutkimuksessa selvisi, että erityisen taitavien pianistien vanhemmat eivät välttämättä olleet itse muusikkoja tai heillä ei ollut musiikillista taustaa. Howe & Sloboda (1991) tutkimuksessa niiden lasten, jotka musiikin opettaja arvioi todella taitaviksi, vanhemmat olivat keskimäärin muita vanhempia vähemmän tekemisissä musiikin kanssa. (Custodero & Johnson-Green, 2003, s. 103; Sosniak, 1985; Howe & Sloboda, 1991).

Sosniakin (1985) ja Howe & Slobodan (1991) tutkimusten valossa vanhempien ei siis tarvitse olla taitavia muusikkoja tai muuten musiikillisesti aktiivisia, että heidän lapsensa musiikkiharrastus voisi kukoistaa. Hallam (2002) toteaaakin, että ammattimuusikoksi on mahdollista päästä myös perheestä, joka tarjoaa vähäistä konkreettista tukea musiikin saralla, mutta myöntää myös, että nämä tapaukset ovat harvinaisia (Hallam, 2002, s. 235).

Kosonen (2001, 109) toteaa, että vanhempien nuorille suoma vapaus omaan päätöksentekoon on tärkeää sekä soittajille että soittamisen lopettaneille. Kotona saatavilla oleva tuleva tuki on siis tärkeää lapsen musiikilliselle kehitykselle, mutta vanhempien rooli tässä ei ole kuitenkaan ohjata lapsen harrastamista, vaan toimia lapsen tukena vaadittavissa tilanteissa.

5 SOITINVALINTA SOSIOEKONOMISESTA NÄKÖKULMASTA

Soittimeen liittyvät kustannukset eivät nouse aiheeseen liittyvissä tutkimuksissa esille sen tarkemmin. Hallam ym. (2008, 15) mainitsevat soittimen kustannukset yhdeksi soitinvalintaan vaikuttavaksi soittimen ominaisuudeksi, mutta tutkimuksessa ei avata soittimien kustannusten sisältöä sen tarkemmin. Fortney ym. (1993, s. 38) mainitsevatkin, että soittimen koon, saatavuuden tai kustannusten ajateltu vaikutus soitinvalintaan on hankala todentaa.

Soittimen kustannukset vaihtelevat soittimesta riippuen suuresti. Soitinta voi joutua uusimaan tiheästi soittajan kasvaessa fyysisesti isommaksi, eli yksi soitinhankinta ei riitä koko opintojen ajalle. Soittimia täytyy myös ylläpitää, eli niitä täytyy huoltaa ja tätä varten löytyy erilaisia tarvikkeita, kuten kielisoittimien kielet, puhallinsoittimien lehdet tai erilaiset puhdistusvälineet.

Soittimen koko vaikuttaa soitinvalintaan monella tavoin. Soittajan kannalta soittimet voivat olla liian isoja tai raskaita pienelle lapselle ja joidenkin soittimien soitto aloitetaankin tästä syystä myöhemmässä iässä. Fortney ym. (1993) toteavat soittimen koon voivan olevan vaikuttavana tekijänä kahdella eri tavalla. Joku oppilas voi haluta valita huilun sen pienemmän koon vuoksi, kun taas joku toinen ei välttämättä valitsisi tuubaa sen isomman kokonsa vuoksi. (Fortney ym., 1993, s. 38.)

Sosioekonomisen aseman näkökulmasta soittimen koko voi olla myös merkittävä tekijä. Isompi soitin vaatii enemmän säilytystilaa, joten asuinympäristön tuomat rajoitteet voivat olla rajaavia tekijöitä. Samoin soittimen kuljetus vaatii vanhemmilta enemmän panostusta. Pienempi soitin voi kulkea soittajan selässä, mutta isompaa soitinta voi täytyä kuljettaa esimerkiksi auton kyydissä.

Soittimen kiinnostavuuteen vaikuttavat tekijät nousevat esiin myös siis vanhempien kohdalla. Soittimen koon lisäksi soittimesta lähtevä ääni voi toimia vanhempien mielestä rajaavana tekijänä. Soittimen äänen ollessa soitinvalintaan vaikuttavana tekijänä, lasten tapauksissa tällä tarkoitetaan yleensä soittimen äänensävyä (engl. timbre). Äänensävyn lisäksi vanhemmat kuitenkin ottavat huomioon myös soittimen äänenvoimakkuuden.

Soittimen hankintatilanteessa soittimen hintataso määräytyy vanhempien tulojen perusteella. On mahdollista, että ensimmäinen soitin liittyy päätös, ostetaanko oma soitin vai hankitaanko aluksi vuokrasoitin. Tällaisessa päätöksessä entuudestaan omistuksesta löytyvä soitin voi kallistaa päätöstä vahvasti. Kosonen (2001) esimerkiksi kuvailee pianonsoittoa monelle vaivattomaksi musiikin harrastamisen muodoksi, koska piano löytyy monelta jo valmiiksi kotoa (Kosonen, 2001, s. 73). Hallam (2008) kertoo soitinvalinnan voivan määräytyä yksinkertaisesti soittimen saatavuuden mukaan, jolloin lapsella ei ole vapautta valita soitinta (Hallam, 2008, s. 16). Näissä tapauksissa lapsen soittimeksi saattaa usein määräytyä se soitin, joka löytyy jo valmiiksi kotoa.

Zdinski (2013) raportoi Hartmanin (1970) löytäneen alemman sosioekonomisen aseman vanhempien välittävän omia musiikillisia mieltymyksiä lapsilleen, kun taas korkeamman sosioekonomisen aseman vanhemmat halusivat lastensa oppivan klassista musiikkia (Zdinski, 2013, s. 71; Hartman, 1970). Väittäisin tämän pohjalta, että myös soittimilla on todennäköisempi mahdollisuus välittyä vanhemmilta lapsilleen alemman sosioekonomisen aseman perheissä.

6 POHDINTA

Aiempi tutkimustieto käsittelee soitinvalintaa todella kapeasti sosioekonomisesta näkökulmasta. Vaikka soitinvalintaan vaikuttavat tekijät ovat olleet tutkinnan kohteena jo pidemmän aikaa, nämä tutkimukset käsittelevät aihetta laajemmin soittimen muiden ominaisuuksien kautta, kuten sen äänen tai siihen liittyvien ennako-oletusten kautta. Tähän vaikuttaa suuresti se, että tutkimuksissa toteutetut haastattelut kohdistuvat usein itse soittajaan, eikä soittajan vanhempiin. Jos soitinvalintaa tutkittaisiin sosioekonomisen aseman vaikutuksen näkökulmasta, tulisi haastattelukysymykset kohdistaa enemmän vanhempien suuntaan.

Soitinvalintaa käsittelevät tutkimukset ovat isolta osin kansainvälisiä ja sen myötä tutkimustulosten vertailun haasteet tulevat eri kulttuurien lähestymistavasta musiikkiharrastukseen. Suomessa soittoharrastuksesta ja soitinvalinnasta puhuttaessa tarkoitetaan yleensä soittotunneilla käyntiä vapaa-ajalla koulun ulkopuolella. Kansainvälisissä tutkimuksissa soitinvalinnalla tarkoitetaan useasti koulumaailmassa valittua soitinta, sillä kouluorkesterit ovat yleisiä ja monet koulut tarjoavat myös soittotunteja.

Aiemmat tutkimukset sosioekonomisesta asemasta ja sen yhteydestä harrastustoimintaan antavat kuitenkin pohjaa ajatukselle, että sosioekonomisella asemalla olisi mahdollisesti vaikutusta soitinvalintaan. Vanhemmilla on siis vaikutusta soitinvalintaan sosioekonomisen aseman kautta ja jos soittoharrastus alkaa nuorena, vanhempien rooli soitinvalinnassa kasvaa. Vanhemmilla kuulukin olla mielipiteensä soitinvalinnasta, sillä he ovat isossa roolissa soittimen hankinnassa, sen kuljetuksessa ja itse soiton kuuntelemisessa, mutta on tärkeää, että soitinvalinta tulisi lapsen mieltymysten kautta.

Kuten motivaatiota käsittelevissä tutkimuksissa tuli ilmi, musiikkiharrastuksen jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että lapsi on itse motivoitunut soittamaan, eikä motivointi tule ulkoisesti vanhempien kautta. Lapsen täytyy siis myös pitää soittimestaan, jotta pitkäjänteinen soittaminen ja soitossa kehittyminen on mahdollista. On myös tärkeää muistaa, että vanhempien oma musiikillinen tausta ei ole vaatimuksena lapsen musiikilliselle kehitykselle.

Soittimesta lähtevä ääni nousi tutkimuksissa käytännössä yksimielisesti tärkeimmäksi soitinvalintaan vaikuttavaksi tekijäksi. Pitääkö jonkin soittimen äänestä on vahvasti mielipidekysymys, joten onkin tärkeää, että itse soittaja nauttii oman soittimensa äänestä. Minun mielestäni soittoharrastuksen alkuvaiheessa olisi tärkeää, että soittaja nauttii soittimensa äänestä ja tämä voisi toimia kannustuksena kehittyä kyseisen soittimen soitossa.

Tämän takia ensimmäisen soittimen laadulla olisi merkitystä. Jos harrastuksen aloittaa huonokuntoisella tai muulla tavalla huonolaatuisella soittimella, ei soittaja välttämättä pääse kokemaan, soittoharrastuksen alulle merkittäviä, miellyttäviä musiikillisia kokemuksia. Sosioekonomisella asemalla voi tässä tilanteessa olla merkitystä.

Jos vanhempien täytyy rahallisista syistä turvautua esimerkiksi laina- tai vuokrasoittimeen. Ne ajavat asiansa aluksi, mutta pian saattaa käydä niin, että toisen soitin ei välttämättä motivoi harjoittelemaan. Muistan soittourani alussa kuulleen monen soitonopettajan puhuvan, kuinka hienoa on päästä soittamaan omalla soittimella ja voin samaistua tuohon ajatukseen täysin. Oma soitin motivoi harjoittelemaan ja kehittymään soitossa. Musiikkiharrastuksen edetessä pidemmälle, soittimen laadulla on vielä isompi merkitys ja soittimesta tulevat kustannukset nousevat huomattavasti, mutta se menee tämän tutkimuksen aihe-alueen ulkopuolelle.

Soitinvalintaan vaikuttaa suuresti myös maantieteellinen sijainti. Kaustisella kansanmusiikin merkitys on suuri siellä järjestettävän Kaustisen kansanmusiikkijuhlan myötä, joten viulu on suosittu soitinvalinta siellä asuville. Toisaalta esimerkiksi Rantasalmella toimiva Rantasalmen puhallinorkesteriyhdistys on yksi alueen suurimpia harrastustoimijoita, joten puhallinsoittimet nauttivat siellä suurta suosiota. Maantieteellisellä sijainnilla voi siis olla iso vaikutus soitinvalintaan jo sen perusteella, mitä soitonopetusta on kyseisellä paikkakunnalla tarjolla.

Musiikkiopistojen tarjoamat vapaaoppilaspaidat ja sisaralennukset pyrkivät helpottamaan soittoharrastuksen sosioekonomista näkökulmaa taloudelliselta kantilta. Sosioekonominen asema ei kuitenkaan sisällä pelkästään taloudellisen puolen. Alemman sosioekonomisen aseman vanhemmat saattavat väheksyä kulttuuria, jonka myötä heillä ei ole kiinnostusta tukea lapsen harrastustoimintaa. On siis otettava huomioon, että lapsen musiikkiharrastus voi kärsiä myös muista kuin taloudellisista syistä.

Perheen sosioekonomisella asemalla on siis vaikutusta lapsen musiikkiharrastukseen ja soitinvalintaan. Sosioekonomisella asemalla on yhteyksiä alempaan harrastavuuteen, joten voimme olettaa, että tämä pätee myös musiikkiharrastukseen. Sosioekonomisen aseman vaikutus soitinvalintaan tuli esille esimerkiksi alemman sosioekonomisen aseman vanhempien tapana välittää musiikillisia mieltymyksiään lapsille enemmän kuin korkeamman sosioekonomisen aseman vanhemmat.

Tutkimustiedon vähäisyyden takia aiheesta on vaikea tehdä kiveen lyötyjä päätelmiä. Soitinvalintaan vaikuttaa niin moni tekijä, että sosioekonominen asema ei ole saanut tutkimuksissa isompaa osuutta. Koska lapsen mielipide on soitinvalinnan kannalta keskeinen, soitinvalinnasta tehdyt tutkimukset ovat keskittyneet lapsen päätökseen vaikuttaneihin syihin. Näin ollen sosioekonominen asema on jäänyt tutkimuksessa sivuun.

Aiheelle on syytä tehdä jatkotutkimusta, sillä aihe on tärkeä ja vaatisi konkreettista tutkimustietoa soitinvalintaa rajoittavista sosioekonomisista syistä. Jotta sosioekonominen asema olisi mahdollista ottaa keskeiseksi näkökulmaksi, tulisi tutkimuksessa ottaa huomioon soitinvalinnasta sekä soittajan että vanhempien päätöksen taustalla olevat syyt.

LÄHTEET

- Abeles, H. F. & Porter, S. Y. (1978). The Sex-Stereotyping of Musical Instruments. *Journal of Research in Music Education*, 26(2), 65–75. <https://doi.org/10.2307/3344880>
- Abeles, H. (2009). Are Musical Instrument Gender Associations Changing? *Journal of Research in Music Education*, 57(2), 127–139.
- Berger, A. A. & Cooper, S. (2003). Musical Play: A Case Study of Preschool Children and Parents. *Journal of Research in Music Education*, 51(2), 151–165. <https://doi.org/10.2307/3345848>
- Bäckgren, N. (11.3.2023). Musiikin opetus voi olla yksi ratkaisu koulujen eriytymiseen, sanovat huippututkijat. Helsingin Sanomat. Haettu 25.4.2023 osoitteesta: <https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000009440439.html>
- Conway, C. (2000). Gender and Musical Instrument Choice: A Phenomenological Investigation. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 146, 1–17.
- Custodero, L. A. & Johnson-Green, E. A. (2003). Passing the Cultural Torch: Musical Experience and Musical Parenting of Infants. *Journal of Research in Music Education*, 51(2), 102–114. <https://doi.org/10.2307/3345844>
- Delzell, J. K. & Leppla, D. A. (1992). Gender Association of Musical Instruments and Preferences of Fourth-Grade Students for Selected Instruments. *Journal of Research in Music Education*, 40(2), 93–103. <https://doi.org/10.2307/3345559>
- de Vries, P. (2009). Music at home with the under fives: What is happening? *Early Child Development and Care*, 179(4), 395–405. <https://doi.org/10.1080/03004430802691914>
- Fortney, P. M., Boyle, J. D. & DeCarbo, N. J. (1993). A Study of Middle School Band Students' Instrument Choices. *Journal of Research in Music Education*, 41(1), 28–39. <https://doi.org/10.2307/3345477>
- Griswold, P. A. & Chrobak, D. A. (1981). Sex-Role Associations of Music Instruments and Occupations by Gender and Major. *Journal of Research in Music Education*, 29(1), 57–62. <https://doi.org/10.2307/3344680>
- Hallam, S. (2002). Musical Motivation: Towards a model synthesising the research. *Music Education Research*, 4(2), 225–244. <https://doi.org/10.1080/1461380022000011939>
- Hallam, S., Rogers, L. & Creech, A. (2008). Gender differences in musical instrument choice. *International Journal of Music Education*, 26(1), 7–19. <https://doi.org/10.1177/0255761407085646>
- Hartman, V. E. (1970). Parental desires for the musical education of children. *Dissertation Abstracts International*, 31(5), 2127A.

- Howe, M. J. A. & Sloboda, J. A. (1991). Young musicians' accounts of significant influences in their early lives: 1. The family and the musical background. *British journal of Music education*, 8, 39-52.
- Kosonen, E. (1996). Soittamisen motivaatio varhaisnuorilla [Lisensiaattityö, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201302281281>
- Kosonen, E. (2001). Mitä mieltä on pianonsoitossa? : 13–15-vuotiaiden pianonsoittajien kokemuksia musiikkiharrastuksestaan [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:951-39-1170-5>
- Mehr, S. A. (2014). Music in the Home: New Evidence for an Intergenerational Link. *Journal of Research in Music Education*, 62(1), 78–88. <https://doi.org/10.1177/0022429413520008>
- Oksanen, A. (2007). Musiikin harrastajaksi koulun musiikintunneilla? [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2007228>
- Palomäki, S., Laherto, L., Kukkonen, T., Hakonen, H. & Tammelin, T. (2016). Vanhempien hyvä koulutus- ja tulotaso on yhteydessä nuorten liikkumiseen etenkin urheiluseuroissa. *Liikunta & Tiede* 53 (4), 92–98.
- Pitkänen, P. (2022). Instrument choice and personality [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202204042124>
- Raatikainen, T. (2014). Instrumenttivalintojen syyt ja seuraukset puhallinsoittajilla [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201404071481>
- Rickard, N. S. & McFerran, K. (2012). *Lifelong engagement with music: benefits for mental health and well-being*. Nova Science.
- Salminen, S. (2022). Musiikkiharrastuksella osallisuuteen. *Nuorisotutkimus*, 40(1), 54–60. <https://doi.org/10.57049/nuorisotutkimus.9115806>
- Sosniak, L. A. (1985). Learning to be a concert pianist. *Developing talent in young people*, 19-67. New York: Ballantine.
- Suomen musiikkioppilaitosten liitto. (2023a). SML & SKL Kannanotto: Oikeus musiikkiin! Haettu 24.4.2023 osoitteesta: <https://www.musicedu.fi/sml-ajankohtaista/sml-kannanotto-oikeus-musiikkiin/>
- Suomen musiikkioppilaitosten liitto. (2023b). Jäsenkysely 2023. Haettu 25.4.2023 osoitteesta: <https://www.musicedu.fi/sml-ajankohtaista/smln-kevatpaivat-raahessa-19-20-4-2023/>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Sosioekonomisen aseman luokitus 1989. Tilastokeskus. 1989. Käsikirjoja 17. Helsinki. Saantitapa: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/103670/yksk17_198900_1989_net.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Suomen virallinen tilasto (SVT): Vapaa-ajan osallistuminen [verkkajulkaisu]. Kulttuuriosallistumisen Muutokset 2017, 3. Soittamista harrastetaan yhtä aktiivisesti kuin 20 vuotta sitten. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 22.1.2023]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/vpa/2017/01/vpa_2017_01_2018-11-21_kat_003.fi.html
- Taiteen perusopetuksen musiikin yleinen ja laaja opetussuunnitelma 2017. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/musiikki-taiteen-perusopetuksessa-2017>
- Tuunanen, L. (2015). Sukupuolelleen epätyypillisen soitinvalinnan tehneiden tie musiikkiharrastuksen alusta ammattilaiseksi [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201509092840>
- Vitikka-Koponen, P. (2019). Sosioekonomisen aseman, musiikkiharrastuksen ja psyykkisen hyvinvoinnin yhteydet [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201909023986>
- Wiedenfeld, L. M. (2012). *Sex-Types and Instrument Selection: The Effect of Gender Schemas on Fifth Graders' Instrument Choices*.
- YK:n lapsen oikeuksien sopimus. (1989). [Verkkajulkaisu]. Haettu 4.2.2023 osoitteesta: <https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimuksen-koko-teksti/#johdanto>
- Zdzinski, S. (2013). The Underlying Structure of Parental Involvement–Home Environment in Music. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 198, 69–88. <https://doi.org/10.5406/bulcouresmusedu.198.0069>